

Filosofijos
fakultetas

XVI nacionalinė Lietuvos sociologų draugijos konferencija

GLOBALŪS IŠŠŪKIAI IR ATEITIES VISUOMENĖS

2024 m. lapkričio 15–16 d.
Vilniaus universitetas

Programa ir tezės

16th Conference of the Lithuanian Sociological Association

GLOBAL CHALLENGES AND FUTURE SOCIETIES

November 15–16, 2024
Vilnius University

Program and Abstracts

VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA
2024

Konferencijos mokslinis ir organizacinis komitetas:

Arūnas Poviliūnas, komiteto pirmininkas
Diana Janušauskienė
Irma Budginaitė-Mačkinė
Dalia Čiupailaitė-Višnevskė
Dovilė Galdauskaitė
Ingrida Gečienė-Janulionė
Agnė Girkontaitė
Karolis Jonutis
Jūratė Litvinaitė
Gintė Martinkėnė
Zenonas Norkus
Milda Pivoriūtė
Daumantas Stumbrys
Tadas Šarūnas
Rima Žilinskaitė

Leidinio sudarytojai:

Dalia Čiupailaitė-Višnevskė, Dovilė Galdauskaitė, Arūnas Poviliūnas,
Zenonas Norkus, Irma Budginaitė-Mačkinė, Milda Pivoriūtė

Konferencijos organizatoriai:

Lietuvos sociologų draugija ir Vilniaus universiteto Filosofijos fakultetas

Konferencijos rėmėjai:

Finansinę paramą suteikė
Lietuvos mokslo taryba (LMTLT),
sutarties Nr. S-ACO-24-23

Leidinio viršelis:

Linas Jakučionis, Milda Pivoriūtė,
dirbtinis intelektas (Adobe Illustrator teksto keitimo į vaizdą generatorius)

Bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos integralios bibliotekų
informacinės sistemos (LIBIS) portale *ibiblioteka.lt*

ISBN 978-609-07-1106-4 (skaitmeninis PDF)
<https://doi.org/10.15388/XVI-Sociol-konf.2024>

Copyright © 2024 [Authors]. Published by Vilnius University Press.
This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution Licence,
which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original
author and source are credited.

Kada Lietuva prarado energetinį atsparumą ir ar galėtų jį atgauti?

Zenonas Norkus (Vilniaus universiteto Filosofijos fakulteto Sociologijos ir socialinio darbo institutas)

Aelita Ambrulevičiūtė (Vilniaus universiteto Filosofijos fakulteto Sociologijos ir socialinio darbo institutas)

Jurgita Markevičiūtė (Vilniaus universiteto Matematikos ir informatikos fakulteto Taikomosios matematikos institutas)

Pasistačiusi Klaipėdos suskystintų gamtinių dujų terminalą, kurio pagrindinis objektas yra suskystintų gamtinių dujų laivas-saugykla „Independence“, sujungusi savo elektros tinklus su Švedijos ir Lenkijos elektros tinklais, principingai atsisakiusi energijos išteklių importo iš Rusijos, Lietuva pagaliau išsikovojo energetinį saugumą (nuo Rusijos). Tačiau energetinį saugumą reikia skirti nuo energetinio atsparumo. Pasak žinomų tyrėjų, energetinis saugumas – tai „patikimo energijos išteklių prieinamomis kainomis užtikrinimas, nekenkiant svarbiausioms nacionalinėms vertybėms ir tikslams“ (V. Leonavičius, D. Genys. *Energetinio saugumo sociologija. Teorija ir praktika*. Kaunas: VDU leidykla, 2017, p. 10). O ar šalis energetiškai atspari, paaiškėja šoko situacijose, kurias sukelia gamtinės ar socialinės katastrofos. Nevyniojant į vatą, šiuolaikinės Lietuvos energetinei sistemai tai būtų karas su vis ta pačia Rusija. Šiame kare ir garsusis „Independence“ laivas, ir elektros jungčių su Lenkija ir Švedija transformatorinės tebūtų patogūs ir patrauklūs taikiniai. Dėl didelio pažeidžiamumo Lietuvos energetinė sistema nėra atspari. Pranešimo tikslas yra aptarti Lietuvos energetinio atsparumo kaitą ilgalaikėje perspektyvoje, remiantis energetinių perėjimų teorijomis, skiriančiomis organinių, iškastinio kuro (su anglies, naftos ir dujų atmainoms) ir atsinaujinančių energijos išteklių energetinius režimus. Esant iškastinio kuro režimui, energetinio atsparumo stygių jaučia šio kuro išteklių stokojančios šalys. Pagrindiniai analizės klausimai: kada ir kaip Lietuvos energetika perėjo nuo organinio energetinio režimo prie iškastinio kuro energetinio režimo? Kokia yra atkurtosios nepriklausomybės metais pasiekta pažanga per einant prie atsinaujinančių energijos išteklių energetinio režimo? Ar ta pažanga padidino, ar sumažino Lietuvos energetinį atsparumą? Kokiomis energetinės politikos priemonėmis būtų galima jį padidinti?

Pranešimas parengtas pagal tyrimą vykdant projektą „Demografinis, ekonominis, energetinis, maistinis ir epidemiologinis moderniosios Lietuvos visuomenės ir tautos atsparumas (1883–2023)“. Finansavimą skyrė Lietuvos mokslo taryba (LMTLT), sutarties Nr. S-VIS-23-15.